

Religieuze belevissen: Ruard Ganzevoort

Koert van der Velde

Published in: *Trouw* 2006

Zonder religieuze beleving geen religie - misschien is ze wel de kern ervan. Toch lees je er maar weinig over. In deze rubriek beantwoorden mensen vragen over wat ze op religieus gebied hebben beleefd. Vandaag: Ruard Ganzevoort.

Uw oratie droeg de titel 'De hand van God'. Hebt u die hand ook zelf wel eens gevoeld?

„Tien jaar geleden stapte ik in Suriname, het land van mijn jeugd, de vliegtuigtrap af, en ik voelde de zon op mijn lijf branden. De tropische middagzon heeft iets overweldigends. Er was bijna te veel licht en er hing ook een speciale geur. Het gevoel uit mijn jeugd kwam terug: ik word gekoesterd in warmte, het leven is goed. De ervaring was meer fysiek dan verstandelijk, en gaf me een diep gevoel van thuiskomst.

Deze ervaring kwam dichterbij een religieuze beleving dan alle andere ervaringen die ik heb gehad. Ik maak een voorbehoud, want de context was helemaal niet religieus. Als wetenschapper kan ik deze ervaring natuurlijk ook gemakkelijk psychologisch duiden. Ik greep erin terug naar wat ik als kind beleefd had. Er zat zelfs een biologische kant aan, fysiek als deze gewaarwording was. Ik weet eerlijk gezegd niet precies waarom deze ervaring religieus was. Maar ik voelde dat het dieper zat dan alleen herinnering aan mijn jeugd. Ik voelde dat God bestaat.

Na Suriname wist ik dat er een plek is waar ik dit kan beleven, ver weg, maar ik kan er naartoe. Ik ben later teruggeweest, maar heb toen toch niet weer hetzelfde ervaren. En dat is misschien maar goed ook, anders krijgt het al gauw iets magisch, dat het aan een plek vastzit en je er greep op denkt te hebben.

Ik ben terughoudend. Een volledige religieuze ervaring was het niet, maar het was net genoeg om mijn religieuze verlangen gaande te houden.”

Verlangt u vaak naar de Hand van God?

„Heel vaak. Het idee dat er ingegrepen wordt, getroost, gezorgd vormt een onderstroom van mijn bestaan. Ik ben er niet de hele dag mee bezig, maar altijd zit het ergens, diep van binnen. Maar naast het verlangen, voel ik altijd ook het gemis. De twee gaan samen.

In mijn jeugd zat ik bij Youth for Christ en daar ben je voortdurend met God bezig, en hij met ons. Maar op de een of andere manier paste dat niet bij me. Ik beleefde het niet. De beleving van de anderen was in ieder geval sterker dan die

van mij. Ik was wel overtuigd, maar beleefde niet wat zij beleefden. En ik vond dat jammer. Het zal met mijn persoonlijkheid samenhangen. Ik ben vrij rationalistisch, en vertrouw me niet zo gemakkelijk aan een ander toe, ook niet aan God.

Ik heb mijn theologie bij gesteld. Toen ik eens een meditatie-training deed hing er een modern kruisbeeld met crucifix aan de muur. Daar had ik wat mee. Ik zag er Christus in als gewond mens. Aan de ene kant drukte dat beeld de nabijheid van God uit, maar aan de andere kant voelde ik de verwondheid en dus verlatenheid. Ik besepte dat God daar toen juist niet was.”

Ziet u uzelf op religieus gebied als een rijkaard of als een armoedzaaier?

„Ik hoef niet meer dan ik heb, ben tevreden met wat ik beleef. Als ik de hemel zou zien opengaan en God zich in woord en gebaar tot me zou richten, zou ik denken dat ik moet stoppen met drinken. Dan zou ik mezelf niet meer vertrouwen. Ik doe het liever met een glimpje. Ik heb een sober religieus leven, er gebeuren geen grootse dingen.

Het alternatief trekt me niet: een rijke religieuze beleving hebben, maar leven in een wereld die ik als illusie zou ervaren. Ik wil de rauwe werkelijkheid helemaal serieus nemen.”

U gelooft dus eigenlijk niet in de hand van God die ingrijpt in het dagelijks leven?

„Ik vraag me nooit af of een bepaalde gebeurtenis te danken was aan de hand van God. Vijftien jaar geleden is er een zoontje van me overleden en ook toen is die vraag niet bij me opgekomen. De wereld zit zo namelijk niet in elkaar, en dergelijke vragen zijn voor mij niet interessant. Er blijven te veel losse eindjes. Je kunt bijvoorbeeld verzinnen dat God een kind laat sterven als les aan de nabestaanden, zodat die kunnen groeien. En natuurlijk ben ik er van gegroeid. Maar ik geloof niet dat het dat waard was. En als God dat wel zou vinden, dan is hij niet betrouwbaar.”

Ruard Ganzevoort (41) is hoogleraar praktische theologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en hoofddocent in Kampen.